

JUSTĪNES GRINBERGAS FOTO

< < Teātrī ir ienācis jauns aktieru kurss. Daudziem dota iespēja izpausties un sevi pierādīt jau ar diplomdarba izrādēm, kas visu sezonu bija repertuārā, tā notiek reti. Brīnišķīga visu aktieru paauzdžu savienošāns izdevusies izrādē "Grimmi", kur var redzēt, cik vienoti un līdzvērtīgi var strādāt ansamblis. "Grimmi", manuprāt, ir sezonas visvērtīgākā izrāde arī aktieru saspēles un partnerības kontekstā," viņa atzīst. Liepājas teātrim ilgstoša ir Mazās zāles problēma, uzsver teātra zinātniece. No mazajām formām L. Ulberte izceļ "Vilkus", šīs Toma Treiņa izrādes pamatā ir jauna Rasas Bugavičutes-Pēces luga. "Domāju, ka rezultāts ir nevienmērīgs, bet fakts, ka jaunu latviešu oriģināllugu uzreiz iestudē, ir pozitīvi vērtējams," viņa atzīmē. ▶

DMITRIJS PETRENKO: "Redzu, ka skatītāji mainās"

DIENAS
TĒMA

Liepājas teātrī šī gada sākumā darbu galvenā režisora amatā sāka Dmitrijs Petrenko, kurš vairāku gadu garumā šeit iestudējis izrādes. Viņa vadībā Liepājas Universitātē izglītojas jaunais aktierkurss, kas iekļāvis trupā un aizvadījis savu pirmo sezonu.

– Ko teātrī mūsdienās dara galvenais režisors? Nu jau tādi ir retums.

– Domāju, ka mans uzdevums ir būt tur, kur esmu vajadzīgs. Nebaidos no neviena darba, kas saistīts ar teātri. Kad saslīma kāds aktieris, es viņa vietā piedalījos mēģinājumos. Sezonas noslēgumā divu dienu laikā mēs ar H. Laukšteinu tikāmies ar visiem aktieriem un individuāli pārrunājām iespējamās pārmaiņas, problēmas, viņu stiprās puses. Pēc šīm sarunām varēsīm izveidot tā saucamo ceļa karti – kur un kā mēs gribam iet. Formulēju sev, ka esmu tilts starp teātra vadību un aktieriem. Lasu lugas, skatos izrādes, piedalos repertuāra padomes darbā, mēģinu padomi padarīt efektīvāku, iesaistīt aktierus lēmumu pieņemšanā. Un, protams, galvenais režisors savā teātrī iestudē arī izrādes. Tas nozīmē, ka Liepājas teātri uztveru kā prioritāti savā dzīvē, skatos uz to, kā uz savām mājām, kur jūtos atbildīgs ne tikai par savu izrādi, bet arī par visām, kas šeit top.

– Amatā stājies ar jauno gadu, bet nebiji svešinieks teātrī arī līdz tam. Kā tu vērtē aizvadīto sezonu kopumā?

– Sezona bija ļoti laba, dažāda. Parasti vārds "dažādi" skan diplomātiski, bet man tas to arī nozīmē. Parādījām, ka protam strādāt vairākos žanros, bija

"Ir ļoti svarīgi, lai aktieri domātu ne tikai vienas izrādes ietvaros, bet katram būtu iespēja attīstīties," uzskata galvenais režisors Dmitrijs Petrenko.

EGONA ZĪVERTA FOTO

lielas un mazas formas iestudējumi, klasiskāki un absolūti traki laikmetīgāki. Sarunās ar aktieriem sapratu, ka katram ir kaut kas tāds, kur viņš redz sevi, kā var ne tikai spēlēt lomu, bet kaut ko jaunu sevī atrast.

– Teātrī ir aktieri, kas spēlē gandrīz visos iestudējumos, un ir maz nodarbināti. Vai ir jāpalīdz visiem sevi parādīt, vai arī – ja nepatīc režisoram, tad pats vainīgs?

– Tas ir koks ar diviem galiem. No vienas puses, tā ir režisora izvēle, ar kuriem aktieriem viņš grib strādāt. Skatos uz to kā praktizējošs režisors, mani ir grūti ietekmēt šajos jautājumos. Bieži izveidojas attiecības ar konkrētiem aktieriem, ar kuriem gribu strādāt, gribu iedot aktierim lomu, kas sākotnēji viņam it kā neder. Ir jāatstāj režisoriem telpa pašiem izvēlēties aktierus. No otras puses, man kā galvenajam režisoram jāskatās uz to, lai katram aktierim sezonā būtu kāds izaicinājums. Tas nenozīmē katram vienu galveno lomu, jo trupa pašlaik ir diezgan liela, jaunu izrāžu skaits ir ierobežots. Arī otrais plāns ir svarīgs, interesants. Varbūt aktieris var izmēģināt citu žanru, varbūt ir jauns režisors, pie kura vēl nav strādājis. Šodienas teātrī tas ir arī atkarīgs no pašiem. Agrāk aktieris varēja sēdēt mājās un pukstēt, ka viņam nav lomu. Šobrīd ir tik daudz iespēju darīt pašiem. To mācu jauniešiem – ja tev pusgadā nav jaunas lomas, vari nākt uz mēģinājumiem, asistēt režisoram, palūgt dublēt kādu aktieri, atnest režisoram materiālu un teikt, ka gribētu

kādreiz šajā izrādē piedalīties.

– Kā pirmajā sezonā vēcās taviem audzēkņiem?

– Viņiem gāja izcili. Bija darbi, kur ansamblī bija tikai viņi paši, kā "Sapraši un nesapraši". Taču pats galvenais, plānojot darbu, bija skatīties, lai viņi kļūst par liela ansambļa spēcīgu sastāvdaļu. Tas ir ļoti labi izdevies. Izrādē "Vairāk par dzīvi. Teātris" viņi dod spēcīgu pienesumu. Ir atsevišķas lomas, piemēram, Artūrs Irbe spēlē izrādēs "Vilki" un "Līnenas skaistumkaraliene". "Grimmos" viņiem bija jābalstās uz etīdēm, jāļaujas fantāzijai, pa īstam vajadzēja sadarboties, kopīgi domāt un īstenot Elmāra Senčkova ideju. Redzu, ka viņi ir kļuvuši par īstu kolektīvu. Gribu uzvērt, ka milzīgs nopelns tajā ir Klaipeņas kursam, kura kolēģi viņus ir pieņēmuši, meklē veidus, kā sadarboties, palīdz kļūt par ansamblī. Bija aizkustinoši, ka daudzi aktieri, kuriem uzdevām jautājumu par prioritātēm teātrī, teica, ka galvenais, lai jaunie ir nodarbināti, lai paliek teātrī.

– Mēs runājam par aktieriem un režisoriem, bet teātrim jābūt interesantam skatītājiem un kritiķiem. Kā veidot repertuāra politiku tā, lai gan profesionāli novērtētu, gan publika nāktu?

– Savās izrādēs es nekad nekoķetēju ar skatītāju. Viens aktieris man teica, ka bērniem skolā māca trigonometriju, lai gan viņi tai nav gatavi. Man patīka šis piemērs. Es nekad nedaru tā, lai vieglāk un saprotamāk, bet tai pašā laikā zinu, ka izrādē jābūt saprotamam stāstam,

kuru pēc tam var apaudzēt ar metaforām un iet dziļumā, domāt, kādā skatuviskā formā un valodā attīstīt. Tā skatos arī kopumā uz teātra attīstību – lai būtu kaut viena lieta, kas var ieinteresēt cilvēkus, piemēram, labs materiāls, spilgts režisors. Tāpat es nebaidos no vārdiem "laba izklaide". Es redzu, kā skatītāji mainās. Ja viņi iemīlējuši izrādi "Šekspīrs", kas ir ārkārtīgi sarežģīta, ja publikas balsojumā labākā izrāde ir "Grimmi", tad mums nevajag domāt, ka skatītājs ir slikti izglītots cilvēks ar sliktu gaumi. Liepājas teātris daudzus gadus ir bijis viens no progresīvākajiem un audzinājis arī skatītājus. Savukārt viņi audzina mūs, jo uz kaut ko garlaicīgu neies.

– Liepājas teātris audzina skatītāju arī ar bērnu un jauniešu izrādēm.

– Pagājušās sezonas veiksmes stāsts ir tieši jaunieši kā skatītāji. Sākām piedāvāt pēc jauniešu izrādēm palikt uz sarunu. Pēc "Cietsirdīgajām spēlēm" runājām stundu, bija ļoti forša tikšanās. Pēc pēdējām izrādēm "Diagnoze – jaunība" jaunie skatītāji neesot gribējuši iet prom. Tas man dod lielu optimismu.

– Kā teātri maina globālie notikumi – pandēmija, karš Ukrainā?

– Par pandēmiju jau esam sākuši domāt, ka viss ir aiz muguras, tomēr rēķināmies, ka tā var atgriezties. Ir nācies atcelt izrādi pēdējā brīdī. Paldies skatītājiem, kuri saprot, ka ir lietas, kas nekādi nav no mums atkarīgas. Neticu, ka ir kāds režisors, kuru pašlaik neietekmē politiskais konteksts. Teātris vienmēr ir šodien, šeit un tagad. Saprotu arī skatītājus, kuri vismaz uz pāris stundām grib aizmirst par karu. Dot viņiem atelpu ir teātra pienesums. Tomēr tas nav galvenais. Ja teātris nerunā par to, kas skar mūs visus, tad tāds teātris diez vai ir tiesīgs pastāvēt. Uzreiz uztaisīt izrādi par karu – tas varbūt ir liekulīgi, taču tēmai, kas mūs visus uztrauc, izrādē ir jābūt. Tēmai par ētiku, izvēli, sirdsapziņu. Teātris nenodarbojas ar agitāciju, nerunā par acīmredzamām lietām, bet iet dziļumā. Mēs pētām cilvēka dabu, to, kāpēc viņš kaut kādos apstākļos mainās, kā izdara izvēles. Kāpēc labsirdīgais kļūst ļauns, kāpēc vara vienu samaitā, bet citu ne. Par to ir interesanti domāt, skatoties izrādi, tādām teātrim es ticu. ▶

UZZIŅAI

2022./2023. GADA SEZONĀ PLĀNOTIE JAUNIESTUDĒJUMI

Lielajā zālē:

- Andruss Kivirehks "Igauņu bēres", rež. Regnārs Vaivars;
- Antons Čehovs "Kaija", rež. Dmitrijs Petrenko;
- franču salonkomēdija "Vārdušķis", rež. Dž. Dž. Džilindžers;
- Elmāra Senčkova izrāžu triloģijas noslēdzošā daļa;
- gadumijas koncerts, rež. Mārtiņš Kalita.

Mazajā zālē:

- izrāde pusaudžiem "Yen", rež. D. Petrenko;
- Rasa Bugavičute-Pēce "Dziesmusvētki", rež. Matīss Budovskis;
- trešās izrādes nosaukums būs zināms vēlāk.